

КоронавирусыкІэм пэшIуекIорэ апэрэ вакцинэу Урысыем щатхыгъэр Адыгейим щахалъханэу рагъэжъагъ

COVID-19-м пэшIуекIорэ вакцинэу «Гам-Ковид-Вак» зыфиорэр, Спутник V нахыбэу зэрэтшIэрэр, хэльхэгъу 200 хьюу тыгъуасэ республикэм къащаагь.

Ар коронавирусыкІэм пэшIуекIорэ апэрэ вакцинэу Урысыем щатхыгъэр ары. Эпидемиологиекі ыкы мікробиологиекі Лъепкъ уштэтилэ Гупчэу академикеу Н. Ф. Гамалей ыціэ зыхырэм ар ыгъэхъазырыгь ыкы ильесэу тызыххэтим ишшыххэу мазз и 11-м УФ-м псауныгъэр къеухумгъэнэмкі и Министерства щатхыгъ.

Адыгейим мы вакцинэм ихэлхъянкі опыт имылахэу ѿйтэп. Вирусыр къеолінэм ишынаго нахыбэу зышихъащыт купым хахъэхэрэм алае юныгъо мазэм ыкіэм апэрэ хэльхъагъухэр къашгъагъех.

Цыфыбэхэм ахальхьа-

ным пэшIорыгъэшхэу зыфагъэхъазырыгь. Аш пае вакцинэм ишыкІэгэ температурэр къэзэтырэ гъечучылальхэр лээзгэу уцхэр зыщаыгъхэ базэхэм ыкы гупчэу прививкхэр зыщаыштхэм ащаьгууцгъэх. Джаш фэдэу хэзэлхъащхэр шапхъэхэм афырагъэджагъех.

Хэльхэгъу 200-у къэ-

клягъэр гупчэу агъехъазырыгъэхэм атырагощагь. Ахэм анахь шъхъа! Мыеекъоп къэль поликлиникэ урамэу Школьнэм тетым щагъэпсыгъэр ары. Тыгъэзазэм и 12-м вакцинэм ихэлхъян рагъэжъэшт, едзыгъуитлоу, мэфэ 21-рэ азыфагу ильэу ашыщт.

Апэу ар зылекіхъащ-

хэр медицинэм, гъэсэнгъэм ашылажъэхэрэр, социальнэ тофышIхэр ары. Талэкіэ, вакцинэр нахыбэу къызыклоіе, зыхалхъэхэрэри нахыбэ ашыщт.

Мы прививкэм зыпари щынаго хэльхэр, ау бгэцэкіэн фэе шапхъэхэр щылэх. Вакцинэр бзыльфыгъэу сабый ежхэрэм

е къифхэхъуахэу зыгъашхэхэрэм, зыныбжь имыкъугъэхэм, ильэс 60-м шлокъигъэхэм зыхалхъэхуущтэп.

Нэмикі прививкэ, гүющылэм пае, пэтхуу-лутхум пэшIуекIорэ къылпашыгъэм, мыр къызэрэхъащхэм иягъэекицштэп. Ау аш ыуж мэфэ 30 тешэгъэн фае.

Цыфэу пэтхуу-лутхур къизэоллагъэм ар тэмикіэу зыхаригъальхэхуущтэп, уз гъэтылыгъэ зиэри а уахътэм нах дэй хууѓэмэ, зэтеуцожын фае. Джаш фэдэу, COVID-м пэшIуекIорэ вакцинэр къызылхъэрэм ыуж мэфишым къыклоц шыон пытэ бгээфедэ хуущтэп.

Тыгъэгъязэм и 12-р — Урысые Федерациии и Конституции и Маф

**Адыгэ Республикэм щылсэухэу
лытэнгъэ зыфэтшыхэрэр!
Тичылэгъу лъаплэхэр!**

Урысые Федерациии и Конституции и Мафэ фэшиштэгэшгушо!

Ильэс 27-кіэ узэклэбэжьемэ Урысыем итарихъкэ апэрэу демократическэ лъапсэ зиэ Конституцииеу цыфырмэ аш ифитынгъэхэмрэ апшъэрэ шуагъэу зэрэштхэр зышигъэнэфагъэр аштагь.

Тикъэралыгъо идемократическэ хэхъонигъэкэ Закон Шхъа!м лъепсэ пытэ иэ зэрэхъуяа да-клоу ильэсхэр зэпичигъэхэм къаклоц щылсэухэу чылэгъэзэфагъэ зэрэшибутигъэр къыгъэшьып-къэжыгъигъ.

Конституцием щылсэухэу шапхъэхэм тикъэралыгъо хэхъонигъэ рагъэшьгъ, Урысыем исувренитет игъэлэтиэн фэлорышыгъэх, тихэгъэгу ифэшьшэ чылэгъэ дунаим щырагъэубытагь.

Ау уахътэр зычылэгэ итэг. Урысыем щылсэухэу азынкюо нахыбэмэ Урысые Федерациии и Конституции гъэтэрэзыхынхэр фэшыгъэнхэм мыгъэ къыдьрагъэштагь. Тикъэралыгъо хэхъонигъэ езыгъэшьгъэ, цыфхэм яшылекі-псэукэ зыкъезыгъээштэшт законодательнэ шапхъэхэм зэхъокынгъэхэр афэшыгъэнхэр итэгэу зэрэштхэр зылсэухэу азыфагу иль хуугъэмэ

Адыгейим щылсэухэу Урысые Федерациии и Конституции къыдилытэрэ шапхъэхэмрэ лэшэгъубэхэ мэ къаклоц зэгурьынгъэу азыфагу иль хуугъэмэ

їэубытагъэ къызыфашылхээ, ти Хэгъэгушо — Урысые нах лъэш шыгъэнэм талэки акуячэ зэрэхъулаштэхим тицыххэ тель.

Тичылэгъу лъаплэхэр, щылекі-псэукэ дэгъу шууинэу, шыззегурылоу, мамырэу шылпэсэнэу тышуффэлъло! Адыгэ Республикэмэ Урысые Федерациии яфедэ зыхэл ублэпэшу пстэуми гъэхъагъэхэр ашышьшынэу шууфтэто!

**Адыгэ Республикэм и Лышхъэу,
Урысые политикэ партиеу «Единэ Россиим»
и Адыгэ шъольыр къутамэ и Секретарэу
Къумпыйл Мурат**

**Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ**

ЦЫФХЭМ ЯГУМЭКЛЫГЬОХЭМ АТЕГУЩЫЛГЬЭХ

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным пшъэриль кызыэрэфишыгъэм тетэу Урысые Федерацием и Президент и Полномочнэ лыклоу ЮФО-м щылэ Владимир Устиновым цыфхэр зыгъэгумэкырэ тофыгьохэм тыгъуасэ зашигъэгъозагь.

Урысые Федерацием и Президент и Полномочнэ лыклоу ЮФО-м щылэ ар ельзэугь. Къуаджэм ипсырыкlyaplэ щыщ зэрээшыкъуагъэр ыкли гъэцэклэжыгъэн зэрэфаер ашт къылагъ.

Къумпил Мурат кызыэрэхи-гъэцэлжыгъэмкэ, псырыкlyaplэ километри 4,4-р къуаджэм щы-зэблэхъуягъэнэмкэ непэ ехъулэу проект-сметэ документациер зэхагъэцогъах. Сомэ миллиони 7 фэдиз зытефэшт проектын къэралыгьо экспертизэр ыклыгъах, федеральнэ программэу «2021-рэ ильэсэм къуаджэхэм хэхъонигъэ ягъэшыгъэнир» зыфилорэм диштэу ар пхыращищт.

Урысые Федерацием и Президент и Полномочнэ лыклоу ЮФО-м щылэ Владимир Устиновым республикэм и Лышъхээ пшъэриль кыфишыгь къуаджэу Адэмые ипсырыкlyaplэ щыщ игъеклэхэхъягъ.

Адьгэим щылэу, Красногвардескэ районым инахъижхэм я Совет итхаматэу Даур Юрэ Владимир Устиновым зыфигъэзагь. Нэбгырэ мин 1,2-м ехъузыщысэурэ къуаджэу Адэмые ипсырыкlyaplэ щыщ игъеклэхэхъягъ.

Социальнэ псэуальхэмрэ инфраструктурэмрэ ягъэцэлжын епхыгъэ тофыгьохэм цыфхэм зыктызэрэфагъэзагъэхэм афэгъэхъягъэу Владимир Усти-

2021-рэ ильэсэм ия II — III-рэ кварталхэм гъэцэлжынхэр зэхажэнхэу рахъухэ.

Урысые Федерацием и Президент и Полномочнэ лыклоу ЮФО-м щылэ Владимир Устиновым республикэм и Лышъхээ пшъэриль кыфишыгь къуаджэу Адэмые ипсырыкlyaplэ щыщ зэблэхъуягъэнэмкэ ишыкIэгъэзэлхэрэл 2021-рэ ильэсэм чье-пьюгум и 1-м нэс зэрахъанхэу.

«Нахыжхэм я Совет итхаматэ гъусэнгыгэ дэшүүш, унашьо шүүштэрэмкэ ашт макъэ ежъугъэуягъ», — къыхигъэшыгь Владимир Устиновым.

Мы тофыгъом изэшшохын кла-чэу ялэр зэрэрахъылпэштэр АР-м и Лышъхээ къыхигъэшыгь.

«Проектыр загъэцаклэклэц цыфхэм яунхэм, социальнэ мэхъянэ зиэлээ псэуальхэм зээлүү имылээ лыгыр къаэлжэхъацт», — къыуагь Къумпил Мурат.

Республикэм и Лышъхээ къэбар жыгъээм иамалхэм яофы-шэхэм адэгүшүээзэ, цыфхэр зыгъэгумэкырэ тофыгьохэм язашохынкэ Адьгэим ишыкIэгъэ тофхъабзэхэр зэрэшызэ-рахъхэрээр хигъеунэфыкыгь. Шъолтырим игъэлорышэнкэ Гупчэу къызэуахыгъэр хэбзэ къулыкъухэм яофшэн лъэгэ-плаклэхэм лыгъэлэсэгъэнхэм афэлэжъэшт.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгь.

Комиссием изэхэсигъо зэрищаагь

Адьгэ Республикаам и Лышъхээ Къумпил Мурат къольхээ тын-ыхынным республикэм щылэцүжыгъэнэмкэ комиссием изэхэсигъо тигъуасэ щылэгъэр зэрищаагь.

Кадрэ резервым изэгъэуун, лъэпкэ проектхэм, федеральнэ, шъолтыр, муниципальнэ программэхэм ягъэцэлжэн пае бюджет мылькоу къыхагъэхэрээр агъэфедэ зыхькулэ къольхээ тын-ыхынным пэуцужыгъэнэм япхыгъэ тофыгьохэм мыш ща-тегущыгъагъэх.

Адьгэ Республикаам хэгъэгу клоц I тофхэмкэ иминистрэ ишшээрэлхэрээр палъэ горэлкэ зыгъэцаклэу Брантэ Мурэдин кызыэрэхийгъэнэмкэ, 2020-рэ ильэсэм пыкыгъэ мээ 11-м къылкоц I тофхэмкэ и Министерствэ экономикэ щынэгъончъэнэмкэ

ыкли къольхээ тын-ыхынным пэуцужыгъэнэмкэ иподразделение иофышилхэм бзэджэшлэгээ 44-рэ зэрахъагъэу къыхагъэшыгь. Члэнагъэу ашыгъэ сомэ миллион 12,9-р къара-гъэшынжыгъ.

Зэхэсигъом зэрэшыхагъэунэфыкыгъэмкэ, экономикэ щынэгъончъэнэмкэ ыкли къольхээ тын-ыхынным пэуцужыгъэнэмкэ подразделением иофышилхэм анахъзу джыдээм анаэ зытрагъэтээрэ къэралыгьо, муниципальнэ щылэгъэхэм апае тендэрхэу, зэнэкъокхуухэу зэхажэхэрэхэм хэбзэ къулыкъухэм ялхылхэм бзэджэшлэгъэу ашыгъэзэхэрэм яхылэгъэ доку-ментхэрэ зэхэгъэуцогъэнхэр ары. Бюджетым епхыгъэ тофышилээ 23-мэ бзэджэшлэгъэхэрэ зэрахъагъэу агъэунэфыгь. Ахэм ашыгъэу нэбгырэ 16-мэ уголовнэ пшэдэкъыж арагъэхъыгь.

Адьгэим и Лышъхээ республикэм ихэбзэ къулыкъухэм яшашхэм пшъэриль ашигыгъ хэбзэхъумаклохэм, улпэктунхэр зэхээшыгъэрэ организациехэмренэ гъусэнгыгэ адьралэнэу бюджет мылькум игъэфедэнкэ хэукъонигъэхэр амьшынхэм фэш.

Шыгу къэтэгъэкыжы республикэм ишацэ талэклэ пшъэриль зэрафишигъягъэм тетэу къольхээ тын-ыхынным пэуцужыгъэнэм тегъэпсхъэгъэ программэмкэ къэралыгьо кулыкъушэ 54-м нэс мыгъэ зэрэргэджа-гъэр. Хэбзэ къулыкъухэм яоф ашыгъицэхэрэ зэфэдэ амалхэр ялэнхэмкэ Къумпил Мурат пшъэрильэу къыгъэуцугъэхэр гъэцэлжээнхэм тегъэпсхъэгъэу кадрэ резервым изэгъэуун, еджэнэмкэ, общественнэ яофшэнхэмкэ гъэхэгъэ зъенэфагъэхэр зиэ ныбжыкъэхэр къэ-

ралыгъо къулыкъуу яофшаплэхэм штэгъэнхэм анаэ тырагъэтэ.

Адьгэ Республикаам и Лышъхээрэ Адьгэим иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации къэралыгьо кулыкъумкэ ыкли кадрэ политикэмкэ и Гъэлорышилаплэ ишацэ Шъхьабэ Налбый зэхэсигъом къызэрэшиуагъэмкэ, 2020-рэ ильэсэм зэнэкъо-къухэм ахырыкыгъэ нэбгыри 10 къэралыгьо граждан кулыкъум аштагь, Администрацием ирезерв щыщу зы нэбгыре къыхагъыгь. Адьгэ Республикаам и Лышъхээ пшъэриль зэрафишигъэм тетэу республикэм икадрэ резерв изэгъэуункэ 2021-рэ ильэсэм яофхъэбэзэ гъэнэфагъэхэр зэрахъаштых.

«Программэхэу, лъэпкэ про-ектхэу республикэм щагъэцаклэхэрэ шуягъэу къатыштыр бэккэ зэллэтигъээр хэбзэ къу-

лыкъухэм яоф ашыгъицэхэм специалистхэм ухазырныгъэу ялэр ары. Аш пае яофшаплэхэм ялэнээсэнэгъэ зыкъегэээтигъэн, къэралыгьо, муниципальнэ кулыкъушэхэм яамалхэм ягъэфедэн анаэ нахь тырагъэтин фое. Щылэнхэм къызэригъэльягъэрэмкэ, нэкл хуугъэ лэнэтэхэм агуягъэхъаштхэмкэ зэнэхээхэхъэрээр зиоф хэшшыкышко фызилэ специалистхэм яугъоникэ анахь амалышу Ѣйт», — хигъеунэфыкыгь Къумпил Мурат.

Къольхээ тын-ыхынным пэуцужыгъэнэмкэ Шэуджэн районым иофхэм язытэт ехылпэгъэ отчетхэм зэхэсигъом нэ-уяжым щядэгъэхъ. Аш хэлэжъэхэм къольхээ тын-ыхынным Адьгэ Республикаам щыпэуц-жыгъэнхэмкэ комиссием 2021-рэ ильэсэм яоф зэришэшт планыр аухэсигь.

Къумпил Мурат хэлэжъагь

Лъэпкэ проектэу «Псэуплэр ыкли къэлэ щылаклэ» зыфилорэм игъэцэлжэн зэрэлхыкы-тэрэм зыщытегушигъэгъэзэхэзэхэсигъо тигъуасэ зэхажаагь. Аш тхаматэгъэр щылэрихъягъ Республикеу Татарстан и Президентэу, УФ-м и Къэралыгьо совет иофшлэхэр куп ишацэу Рустам Миннихановын.

Видеоконференции шыклем тетэу къогъэ тофхъабзэм хэлэжъагъэх Урысыем и Президент илэпэлгэйбу, УФ-м и Къэралыгьо совет исекретарэу Игорь Левитинир, УФ-м и Правительствэ и Тхаматэ игуадзэу Марат Хуснуплинир. Адьгэир къэзь-гъэлэгъуагъээр республикэм и Лышъхээ Къумпил Мурат.

Марат Хуснуплинир пэублэ пасалъэ къышызэ, мы иофшлэхэр купым шуягъэ къытэу ишшээрэлхэр зэригъэцаклэхэрээр къыхигъэшыгь.

Лъэпкэ проектэу «Псэуплэр ыкли къэлэ щылаклэ» зыфилорэм игъэцэлжэн зэрэлхыкы-тэрэм зыщытегушигъэгъэзэхэзэхэсигъо тигъуасэ зэхажаагь. Аш тхаматэгъэр щылэрихъягъ Республикеу Татарстан и Президентэу, УФ-м и Къэралыгьо совет иофшлэхэр куп ишацэу Рустам Миннихановын.

Лъэпкэ проектэу «Псэуплэр ыкли къэлэ щылаклэ» зыфилорэм игъэцэлжэн зэрэлхыкы-тэрэм зыщытегушигъэзэхэзэхэсигъо тигъуасэ зэхажаагь. Аш тхаматэгъэр щылэрихъягъ Республикеу Татарстан и Президентэу, УФ-м и Къэралыгьо совет иофшлэхэр купым шуягъэ къытэу ишшээрэлхэр зэригъэцаклэхэрээр къыхигъэшыгь.

Лъэпкэ проектэу «Псэуплэр ыкли къэлэ щылаклэ» зыфилорэм игъэцэлжэн зэрэлхыкы-тэрэм зыщытегушигъэзэхэзэхэсигъо тигъуасэ зэхажаагь. Аш тхаматэгъэр щылэрихъягъ Республикеу Татарстан и Президентэу, УФ-м и Къэралыгьо совет иофшлэхэр купым шуягъэ къытэу ишшээрэлхэр зэригъэцаклэхэрээр къыхигъэшыгь.

Лъэпкэ проектэу «Псэуплэр ыкли къэлэ щылаклэ» зыфилорэм игъэцэлжэн зэрэлхыкы-тэрэм зыщытегушигъэзэхэзэхэсигъо тигъуасэ зэхажаагь. Аш тхаматэгъэр щылэрихъягъ Республикеу Татарстан и Президентэу, УФ-м и Къэралыгьо совет иофшлэхэр купым шуягъэ къытэу ишшээрэлхэр зэригъэцаклэхэрээр къыхигъэшыгь.

Лъэпкэ проектэу «Псэуплэр ыкли къэлэ щылаклэ» зыфилорэм игъэцэлжэн зэрэлхыкы-тэрэм зыщытегушигъэзэхэзэхэсигъо тигъуасэ зэхажаагь. Аш тхаматэгъэр щылэрихъягъ Республикеу Татарстан и Президентэу, УФ-м и Къэралыгьо совет иофшлэхэр купым шуягъэ къытэу ишшээрэлхэр зэригъэцаклэхэрээр къыхигъэшыгь.

Лъэпкэ проектэу «Псэуплэр ыкли къэлэ щылаклэ» зыфилорэм игъэцэлжэн зэрэлхыкы-тэрэм зыщытегушигъэзэхэзэхэсигъо тигъуасэ зэхажаагь. Аш тхаматэгъэр щылэрихъягъ Республикеу Татарстан и Президентэу, УФ-м и Къэралыгьо совет иофшлэхэр купым шуягъэ къытэу ишшээрэлхэр зэригъэцаклэхэрээр къыхигъэшыгь.

АР-м и Лышъхээ ипресс-кулыкъу

Къунчыкъохаблэ щыщхэу Мыекъуапэ щылэхэрээм ыкли чылэм дэсхэм гухэкышко ашыхыгъэ зэльашээрэ шэнэгъэлэжъэу Иуанэкъо Нурбай Рэштидэ ыкъом идунаи зэрихъохыгъэр ыкли илахылхэм афэтхъаусыхэх.

Дэхабэу фалорэр

Итеплъэк! прозэ роман
Iжкухэр кызыдаға хъялъеу ты-
зесагъэмэ анах ин, Ioшшылъеу
дэтыри цыкlop, сурэт зэфш-
хъафхэм аубытхэрэри хэлъита-
гъяэху нэклубго 530-м къеху.
Аш ильгъозэ тхыгъе кэкл кын-
щело Даутэмэ яунагьо врачхэу
кыкыгъяхэмрэ ахэм атекыгъе-
хэмрэ цыфхэм япсауныгъе
зыпкь ильгуцожыгъэним зэрэ-
пильхэм dakloу, гукочиэ икъу
зыхагъотжъэним фытегъэспы-
хъягъэнхэмки бэ зэрашIэрэм
ар зэрэфгъэхыгъэр.

Тхыттыкъем сшлгъашшэгъонэу седжагь вики цыиф гъешшэгъонхэу нэйусе сизыщи фехъугъехэмий гүфбэнэ гъэшхо афысигъэшыгъ. Ащ къыхэк! эу, игъэхъязырын охтэ шlyklaэрэ үүж итигъэ Къат Тейцожь гущыгъетту сыйфэхъу сшлонгъо зыуузгъеклагь. Упчэхэр фэзгъеуцуухэ зэхъум сзызыптыльгъэр, джыри нэбгырабэ тхыттыкъем еджэнэу иргю зэримыфа-гъэр къыдэсплытээ, ащ зищыгъныгъэ гъогу икъыхъап! экъэ къы-щизэуихырэ цыиф шлагъо Даутэ Юре гъэзетеджэхэр нахь благъэ фэшшыгъэнхэр арны.

— Теуцожь, джыри зэ сып-фэгушю тхыльтыкіэмкіэ! Ащ ззо лъэхъаным къыщикидзагъэу ильэс шүклям къыклоц, тофыгъо зэфэшхъафхэр къызэльбэгъэубытхээз, Гъобэ-куяа щыхъуягъэ-щышлагъэхэм, исабыйхэмрэ инахылжъхэмрэ язэфыищтыклагъэхэм, лякъомэ ащищхэм, Пэнжэйкыуай, Коцхъабли адэсхэм анэсы-жьэу, уакыыщытегущыиэ. Ау зэкіэ къызашэлкытгъэр, хэужын-ныхъэгъэ уз зэфэшхъафхэр зилэхэм зыщяазэхэрэ гупчэу ильэс 37-кіэ узэкіэлбэжьмэ къызээлихыгъэм игъэхъагъэхэм яшуагъэкіэ, тиреспубликэ ыкін зэрэ Урысыеу дэгъу дэдэу щизэлъашэ хъугъэ Да-утэ Юр ары. Тхыльым сызе-джэм сызэригъэгупшисыгъэр сэлам зэрятхырэм нэмыйкыкіэ гушигэгъу тызыфэмыхъухэу тызыблэкыирэмэ ныбжьи ты-зэрямыгугцафэгъэ шүшлэгъэ-шхохэр яэнхэ зэрильэкыыщтыр ары. Ащ пае инэу сигуап цыиф гъэшэгъоным узэрэфэтхагъэр. Ау сыда ар о къыхэпхынэу зэрэхъуягъэр?

— Апэрэмкѣ, къыхэзгъеъшын Юрэре сэрыре Гъобэкъуаे тыкъызэрэцьызэдэтэджыгъэри, тикъуаджѣ тызэрэцьызэдеджагъэри. Ащ къыкіэлтыклоу къеслон дахэу, ىәдәб ин хэльтэу, жыхам шъхьакълэфшо афишлэу, цыф пстэури ыгъэльтаплэу зэрагъесагъэр, ипкыыгъо-лэгъухэм сыйдырэ лъэнныкъоюн Ѣщсэтехыплэу зэрэтилагъэр. Шыыпкъэмкѣ, сэргкѣ ىашлэхыгъэт цыфышу дэдэу, псасуныгъем икъеухъумэн фэгъезэгъэ сэнэхъятуу къыхихыгъэмкѣ, паха алса иххор сүйшил су

еъж пшъашъэми гүфэбэныгъэ къыфырилэу къызычэкъым, 1940-рэ ильэсым къэзэрэцщэхи, Шэуджэнхъаблэ Ѣылпсэунхэу кощыжыгъягъэх. Ау унэгъуакъэр мыщи бэрэ дэмисэу, Юныс икъуаджэу Коцхъаблэ кложыгъягъэ шъхьай, бэрэ гу зэщафенэу хъульгээп. Къыкіэлтыкъогъэ 1941-рэ ильэсым, мэкьюогъум и 21-м нэмьиц-фашист техаклохэм къыташылгэлээ заом зэккэричхи, сабьеу къафэхъуугъэри Юныс ыльэгъунэу инасып къыхыхыгъа-Дыл.

Кіз гэхъэгъэй инхэр зышыгъэу, шүшлэгъэу илэхэмкээ ильэсвэ-бэхэм ѿйтхүүшко кээзылэжьырэ ныбдэгъэу нахыжмын, бын хяламжтэхэй ашт кылхэгъыгъэхэми якъэбар икъэлтэн сите-гушууханыр. Ашт пae джэндэжжэшмий сиыгъэу shylklaerэ сыхэ-тыгъ. Ау етланэ ахэр сэ дэгъу дэдэу зэрэсш!эхэрэм, ежж Юрэ ицыкүгтөм кыныгыублагъэу шъэогүшшоу зэрэсилэр, илоф-шlaklэ сиизэрэшьгүүзээм сиыт-гээти.

Ау ятэу Сахьидэ нахьышум паплъэштыгъ. Тидзэктолимэ псынкэу теклоныгъэр кыдахы-нышь, ыкъуи псэоу къэлжынэу-ежэштыгъ. Нарт шъау къафэху-гъэми зыкыиэтмэ, ѿйтхүүшко кыифихынэу гүгъэштыгъ. Ашт Юнис ишлонгыоныгъи щымы-гүупшэу пхьорэльфым Юрэкээригъэджаагъэх. А уахьтэм Сарэ анах шлонгыоныгъэшхоу илаагъэр якъэлэцыкү тым ригъэльгэунэу

Къат Теуцожь зэльашлэрэ сурэтышлэу зэрэщицым имызакъоу, аужырэ ильэс заулэм тхэнымкли Ыспэлэсэнэгъэ зэрэхэллыр къыгъэлъагъоу, художественнэ ыкли тарихъ тхыльхэри къыдегъэкъых. Аужырэр бэмышлэу медицинэ шлэнэгъэмкли докторэу, профессорэу Даутэ Юрэрэ ежыррэ зэгъусэхэу къыхаутыгъ. Ар урысыбзэкли тхыгъэ, зереджагъэхэр «Дунаишхор. Цыфыр. Шульэгъур».

ригъэгушуагъ. Етланэ тхылтымсызыфежъэм, ищикилагъэ зы-щыхъурэм исэнэхъаткэ Іэпилэгъу-кызыфэгъэхъузэ, нахь къеклы-нэу слытегъэ шуашэм ильэу-згъэпсынэу сыйпылтыгъ. Аш инэу-сыфераз медицинэмкэ шэнэгъэз-куу зерилэр къэзигъэльэгъорэ-иоффшэгъэ гъешлэгъонэу, ежы-къыхихыгъэ Іэзаклэр къизыфоты-кырэмкэ къизэрэхэлжъагъэм

— Сэ Даутэ Юрэ идахэ алоу зэрээхэсхырэр шlyklae шлгьэ. Ау къызэрсщыхүщтыгъэр, нэмык! горэхэми къызэра-ушихытаяштыгъэр Даутэ ла-кьор зыщихэгъэрэй къуаджэу Кощхаблэ ежьыри Ѣыншэу ары. Аш икъэбар ѿмыгъуа-зэхэм апае, дэгтүгъэ ар Гьо-бэкъуае дэфэнэу икки щапунзуу зэрэхкугъэр къэптолотагъэмэ.

— «Цыфмэ алорепц щылэп»
ало, арышь, Юрэ кощхъблэу
зыльтытэхэрэри хэукъохэрэп.
— Ац къибгъэкъырэр зэхэу-
гүфкыгыгъэв Къэлпона?

— Юрэ ятэү Даутэ Юныс Кошхъаблэ щыщыгь, ежьри ашкыщыхъагу. Ая янэу Сарэ гьобэкьюе Уджыхъумя япхыгъу. Мыши дэжьым къыщыхъэзгъэшын аш 1939-рэ ильэсэым Мыекъопэ мицучипишим ифельдшер фаз

Медучилищым и фельдшер-факультет дэгъюу къуухыгъэу, исэнхэхаткэ анах специалист Iепэласеу Адыгейим исыгъэмэ зэраащицьгъэр. Джаш фэдэуу сыйдирэ лъэнэйкъоки гъэсэнгъээ дэгъу иэу, губзыгъэу, бзашоу, цыифхэр ыгъэдэонхэ ылъэккэу щытыг. А лъэхъаным Сарэрэешинахыгъэу Аслъянбэчрээ Пэнэжкынкуяа иоф щашэштигъээ. Аслъянбэч илофшэгъуль Коцхьаблэ къикыгъэ күэлэ ныбжыкъеу Даутэ Юныс. Ац Сарэ зильэгүгъэ апэрэ мафэм къышегъэжка-гъэу ыгу рихыгъэу хэтыгъэти,

екъ пшъашьэм гүфэбэныгъэ
кыыфыриэу кызыычэкыим, 1940-
рэ ильэсым къэзэрэцхи, Шэ-
уджэнхъаблэ щыпсэунхэу ко-
щыжыгъягъэх. Ау унэгъуакиэр
мыщи бэрэ дэмисэу, Юныс
икъуаджэу Кошхъаблэ клюжы-
гъягъэ шхъай, бэрэ гу зэщафэ-
нэу хъугъэп. Кыыкіэлтыкіогъэ
1941-рэ ильэсым, мэкьюогъум и
21-м нэмийц-фашист төхаклохэм
кыташылгэгъэ заом зэкэричхи,
сабьеу къафэхъугъэри Юныс
ыльэгъунэу инасып кыыхыгъа-
гъэл.

Ау ятэү Сахыидэ нахьышум паплъещтыгъ. Тидзэк! ол! мэ псынкéу теклоныгъэр кыдахынышь, ыккуи псэоу къэкложыныеу ежэцтыйгъ. Нарт шъяоу къафэхуу гъэми зыкыиётмэ, щытхушхос кыифихыныеу гутъэштыгъ. Аша Юнис ишлонгъоныгъи щымыгъупшэу пхъорэльфым Юрэк! зригъеджагъэх. А уахътэм Сарэ анах шлонгъоныгъашхоу илагъэр як!лэлэццык! туym ригъельэгъунеу

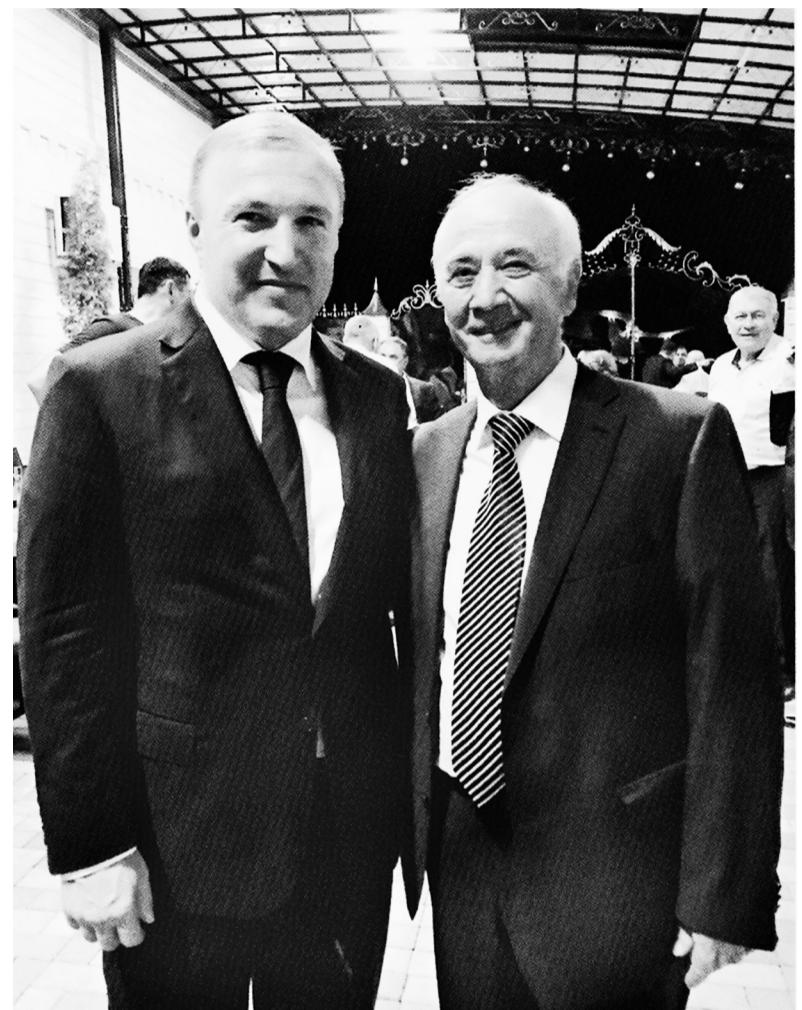
ары. Дэгэйоу къыгурэлэштыгъ Юнис сабыйим къызэрэфээшчи-рэр, чэщи мафи аш емыгушысын ыльэкыщтыгъэл. Етланэ шъэожьыем ыныбжь мэзиплэ зэхъум, къымэфагъэми, игуащэ игъусэу лыр зыхэт частыр зы-дэтыгъэ Тенэ тет Ростов ар-кынчагъэ.

Зәфәгүпсә ныбжықиттүм язэлүкігөй кіекі дәдагъ, Юрә цықури мәшіокум сымаджә щыхұгуын. Ау зәо мәшіолығъешхоу хәгъегум кырыадзыгъэм Сарә кыымыгъаштәу, яльғығъец үйінде ысында аш ятә дәжъ зәрекіогъағъәхәр шүлтірелешхомра фәштықпеккәненігъемре япытағъе къезыгъельгъөрә лъебзеку къодыңу щытыгъеп. Ашпесеп-гопагъеу хәлтыгъэм пелангори къэгъотыгъуай. Сыда піомз, а щыпэлтэгъу закъор ары зыпышын щымыл ільғығъе тептіләненү туым инасып къыззериҳыгъер. Къыкіельлыкіогъе 1942-рә ильесым Юныси Сарә ыш Аспельбағын бәчәу къезыщәненү джыри иғыномыфағъари фәхыгъе.

— Ныжбыкың дәдәзэ шұза-
бзу къэнгэй әнэрә янәжъеу
зықъо закъо заом хекіодайзэм-
ре тегүйхъапәхзәз Юрә заза-
пұгъер гуфәбәныгъәшхо хә-
льзұ тыхылым къышылтыгъ.

— Тисабыигъохэр зытейфэгъэ ззоуж лъехъаныр кын дэдээр, пый жъалымым куаджэм щы-зэрпихъуагъэхэр зэгъэуужын-гъэнхэ, къэнагъе щылэмэ зыпкы игъеуцожыгъэн фэягъе. Ау цыфхэр klochадж хуугъагъэх ашхын зэрэчмынгайжэем паэ. Хъалыгъум игугуу пшынэу щы-тыгъэп, мэктэ дэд ар тльэгъоу къыизэрхэкыищтыгъэр. Мэзхэм ахэтхэ чыгхэм къалыкхэрэх пхъэшхъэ-мышхъэхэр, сэна-шхъэхэу адеклуаехэрэр, мэз-чилэгъим къычлакхэрэр, къы-мыгоотхэ уцыжж лъапсэхэу чыгум къыхэттийкхэрэр, утхын-дзафэр, жмыхыр архы тыхэзы-щыжыищтыгъэхэр. Ау Юрэ адре-тикъоджэ сабийхэм ялтыгъэ-мэ, ишхэнки, ищигынхэмки анахь къытхэщищтыгъэ. Ашкэ-янэу Сарэрэ янэжьеу Шыпхуу-klasэрэ зышхъасыжыищтыгъэ-хэп, итэтэж Сахьидэу ыдэжж къэкюзэптыштыгъэри Ыпылэгъу-шихо къафхъуштыгъэ.

зыфалорэм фэдагъэу сепльы.
Ыкъо заом зыхэкlyадэм, аш

къылкынгыз шыаом ынаале къыттетэптыштыгъ. Даутемэ ялакъо Юрэ зыщыцыр тэрээзү зэришэнным, ыгъельаплэ зэрэхүнным аш ынаале тыригъетыштыгъ, къызыщыхъугъэ къуаджэми шуулъэгү фырилэу къызэрэтэджынным мэхъанэшю ритыштыгъ. Арышь, мыштыжэу Гъобэкъуарэ Коцхъаблэрэ азыфагу зэрритыгъэр, шъэожъыеу зыкъэзыштырэр зыими климыгъэнэцынным зэрэпильтигъэр бэмэ апеяу щитыгъ. Ар тэ, Юрэ къешлекъягъэх шъэожъыехэм, дэгъо туслэхъугъагь, тишшэогъуи төхъуапсэштыгъ аш фэдэ тэтэжь зэрилмэкэ. Ежь Юри ауштэу псэемыблэжьэу зытлухэрэ яни, янэжьи, ятэжьи къызэрэфгумэкъихэрэм уасэ зэрэфиштырэр къыхэшэу, сыйд щальагъэми, зышлой цылкуу къызыннимыгъесэу къабзэу, іепкэл-льялкэу хэтыштыгъ. Ашкыи къытхэштыгътигъэти, зэкэми льйтэнгызэ фэтшынным нэмикэ къытфэнэжьыщтыгъэп.

зэрэхэлтыр Даутэ Юрэкэ къэуушыхъатын пльэкыщ. Сыда пломэ, ежь къызшишлэжьырэм къыщцублагъэу ынэгу кэтигъэр, къоджэдэсхэу узым ыгъэгумэкхэрэм ишүагъэ аригтээжийнным янэ зэрэдэмшьхахырэр арь. Сарэ ильэс 40-м ехураа къоджэ лээзэлпэ участкэм ипэшагь, игъехъагъэхэм, общественне тоофшэенным чанэу зэрахэлажьэштыгъэм алае Лэжээкло Быракъ Плынжым иорден къыратыгъагь, щитхуу ыкын рэзэнгызэ тхылтиэу къыфагъэшьшагъэр, нэпэеплэ штухъафтынэу къыратыгъэр маклэп. Къуаджэм зэрэдэсхэм, адигэ зэфэгумэкыржь-зэдээлэпэжь шэн-хабзэу аш дэлтим къихэкэу Сарэ илофшэн сыхъатхэр гъэнэфагъэхэу щитыгъэп. Егъэзыгъэу іэпилэгъу зищишкагъэу хүурэм пэ фэптшынним ренэу фэхъазырыгъэти, участкэм мэфэ реным цыфхэм зыщаизээрэ ужым гупсэфэу иунэ исынэу зэрэмыхъущтыгъэм зи хильдэгъоштыгъэп. Бэрэ къыхэ-

— Юрэ псаунгъэм икъеү-
хъумэн фэгъэзэгъэ сэнхъятыр
ошлэдэмыши *lofkI* кызыэрэ-
химыхыгъэри, фельдшер *Isp-
Iacэу* щытыгъэ янэ ищысэ-
ашкIэ мэхъянэшхо зэрилагъэри-
тхыльым мызэу щыкIэзогъэт-
хъы...

— Инхэм ашлэрэр цыкликхэм нахыбэрэмкээ клаштыктыжъеү цыфмэ зэралорэм штыпкъагъэ

ИШУШАГЬЭКІЭ КҮЕЛЭЖЫ

щтыгъэ. Ицыфышуగъэ пае къоджэдэсхэм алощтыгъэ ىезгуу уүхэм ямызакъо, ашткээндээ ижэбзэ ىашууклы узыр ыгъэхъужын ыльэклэу. Ишуагъэу цыфхэм аригъэклырэм илэгъоклэу льытэнгыгэшшуу кыифашырэм нахь таң лъялпэ нымкэ зэрэштымьиэр зыльэгъущтыгъэ шъэожьыем пасэу ыгуу риубытэгъагь, псайныгъэр къэуухъумэним нахь сэнэхьат дэгүү щыэн зэримыльэкыщтыр. Апэрэ уахътэхэм ашкэ хъопсалпэу илэр шъэфэу зыдиыгыгь. Етланэ зэгорэм теубытагъэ хэльзэу ным риуагь ежь фэдэу ىезакло хъумэ зэршлонгъор. Сарэ зытегууыхъэрэ сабыйм игүүшгэхэр иголапагэхэм, ашткээндээ ишлонгъоньгъэ джыри зыфышэрихъоклыщтыр къэшгээхъоягъети, мэхъянэшхоритыгъагъэп. Уахътэу къэууу зымыиэр чьэрэм зэкээри кызырьгъэлэгъощтыр дэгъоу кыыгуурыштыгь.

Ехэлжээ. Юрээ джэндээ гори
имйээ, итэу бытэнгээ ыгу нахь
психхарь щыхууцтыгъэ. Зэри-
шынкъэм ишыххатыгъ дэгъоу
еджэнээр ехж нахь шлолоффэу, тэц
фэдэу егъэллиягъэу джэгуным
зызэрэдьиримыгъэхыхыщтыгъэр,
сыдыре лъэнэйкъоки ишлэнгээ
зызэрэригъэушъомбгъущтым
ишынкъэу зэрэпылтыгъэр.

Джаущтэй игүхэль гээнэфагтэй гурыт еджаплэр кынхуухи, Мые��ьопэ медицинэ училищым члэхьаг. Мынг нэүласаас ашығфэхүүгэльгээ Адыгейим щизэлльашлагэхэ Мамгээт Къасимэ, Гутлэ Рустъан, Бисльянгбур Юрэ, Блэгъож Сорокин. Ау ежь ыгу-кіэ Краснодар нахь фэшэгъагэти, ашт имедучилищэ клюжыи, къыщиухыжыгъаг. Нэүжым Германием тидзэй итыгъэм аши, фельдшерэу къулыкъу къыщиухыгъ, Пшызэ мединститутым щеджаг. Ашыгъум Краснодар икъэралыгъо кіэлэгъэджэ ин-ститутэу сэ сзызыщеджэштыгъэри а зы унэм зэдьчэтигъэхэти, бэрэ тэзэггүсэштэг.

— Мы ашьэрэ медицинэ еджап!эр кызынхым зыужитыгъэхэм, ыгъэцкялагъэхэ юфшиэнхэм ашынхэм ягугъу газетеджэхэм къафашыба.

— Юрэ медицинэмкээ аялэрэ гээсэнгүй эз Краснодар щийэригтэйгээтыгэхэм къащуун гүхэль илгээп. Аш пае Саратов имединститути къуухыгь, стажировкэр США-м щихыгь, эзэмшигээзоу ишлэнгүйэхэм нахь ахигъахьозэ, медицинэ шлэнгүйэхэмкээ кандидат ыкы доктор IoфшIагъэхэр ытхыхи, дэгүү дэдэу къыгъэшьынкъэжыгъэх, профессорыцфэри къыфаусыгь. Ар непэ куоу гупшигэу, ямышыкэе eklonlakIэхэр къыгъотихээз, IэзакIэхэр къыхээзыхырэ IoфшIеклошхоу, Iэкыг хэгъэгу зэфэшьхьяфхэми аышызэлльашIэрэ шлэнгүйэлжэй инэу ѿйт. Аш нэшэнэшүхэу епльэгүүлIэхэрэмэ аышыщых зэмыххьюкъижьрэ цыфыгъэ дахэу хэлтьыр, ишэн шынырткээ гур къызерищэфырэр,

цыифхэр зылъищэнхэ зэрильээ
кырэр. Сыд пшъериль фашы-
гъэми, зэрифшүушаашу ыгъэцэ-
кленым фытегъэспыхъяагь. Ар-
дэгъо кыргъэльэгъуагь респуб-
ликэ кардиологическэ диспан-
серым иврач шъхъяаэ игуадзэу.
Краснодар медицинэ академи-
ем и Адыгэ къутамэ ипаща-
игуадзэу, Мыекъопэ къэралыгъс
университетым имединститут
идиректорэу, нэмыкI 1енатэхэр
зерихъэхэу зыщэтым. Даутэ
Юрэ 1983-рэ ильэсым кыши-
гъэжъяагъеу зэүүхыгъэ обще-
ственнэ организацеу «Псау-
ныгъэм игупч» зыфиорэм ипаща-
коцI узхэмкIэ пропедевтикэм
икафедрэ ипрофессорыцIэ хэбы,
естественнэ шIэнныгъэхэмкIэ
Европейскэ академием ыккIи
Урысые Федерацием медикэ-
техническэ шIэнныгъэхэмкIэ и

Академие ядействительнэ член.
МакІэп Урысые ыкІи дунээ
щытхъу тхыльзэу, тын лъаплэу
къифаг-аш-ошаг-ахари шытуу

къваф въшъша въхъри, щитхуци
ціэу къырапесыгъэхэри. Ахэм
ащыцых Урысые Федерациием
псауныгъэр къэухъумэгъэнымкэ
и Министерствэ ищтыхъу тхы-
льэу, экономикэ ыкы социоло-
гие шлэнгъэхмкэ дунэе ака-
демиев къалэу Рим дэтыйн
инамыс пергаментэу, ащ име-
далэу къыритыгъэхэр, щитхуци
ціэу «Псауныгъэм имагистр»
зыфилоу егъешээрэу къыфиусы-
гъэр, естественна наукахъэмкэ
Урысые академиет И. Павло-
вым ыцікэ щыт тыжын мес-
далэу къыфигъешъошагъэр
Уф-м и Президентэу В.В. Пути-

ным и Указкэ 2013-рэ ильэсүүм щытхууцээ «Урысые Федерацием псауныгъэр къэухъумэгъэнимкэ изаслуженэ тофыш» зыфиорэр ыкы Адыгэ Республика и Лышхъэ и Указкэ Адыгейм итын анах льаплэу «Адыгейм и Щытхуузех» зыфиорэр 2016-рэ ильэсүүм кыифагъэшшошагъэх. Мыхэр тиадыгэлл псауныгъэм икъэухъумэнкээ

ышыагъэр зэрэмымактэм ишыхъа
тышылх.

— Цыфым иғъэхъагъэхэр аш ыкыб пытап! Эм фэдэу кынэблэгэе цыфхэу, анахъэй иунагчоу дэтим, бэ ельзыты гъэу ары зэралорэр. Мы лъэнь къоми тхылтым ушебгүкляа Гэнэ

— Юрэ ашкын инасып кызы хызынды зыфалоремэ зэрэштырь тхыльеджэмэ язгъашэ сүйснэгъуягъ. Сыда пүмэ цыфхээ зыкырыптылхэрэри, щысэ зытырахыхэрэри бын дахэ зин: унагъохэу, шүльгэгъушхо зэрильтэхэу зыццэзгүрүүлхэрэр арын. Даутэ Юрэрэ ишхъэггүсэү Пэнэжкын кынгаа щыпсэухэрэ Миллинэмэ япхьо Сарэрэ яунагъа аш фэд. Псэогын зызэфхъухэм джыри студентыгъэх. Ашгынум 1967-рэ ильэсийн икылмэфагын

— Ащи бэ епхыгъэр, ау Даут Юэр непэ медицинэмкээ зытэ льэгаплэр алэу зэпхылын фае стылтэрээр гъесэнхыгъэ ку зэрээз ригъегьотыгъэр, цыифхэм япсан уныгъэ къеухумэгъянымкэ. Къогъанэ имылэу ахэр зэригъэ федэхэрээр ыкли къуушыхъатыж хэу научнэ ювшлэгээ дэгүхээ зэрилэхэр, нэмыкльеу къэлж хъумэ, гъэспэф ымышлэу Гип пократ итхъельланэ ыгъэцаклээз шүшлэнхм зэрэфэлажьэрэр арьс. Щэч хэмьтильеу, илээспэлэ гупч ыльэ пытэу непэ тет. Мыщ ти хэгъэгу ичыплэ зэфэшхъяфхээ ямызакью, леклыб къэралтыгъохэ СА-м, Францием, Германием, Израиль, Тыркуем ыкли нэмьих хэм гугъэлэшко ялэу къарэх къыхэшь, щызэрагъялазэх. Makl къахэктырэри ежхэм зэршад игъуагъэу гупчэм ишүаагъэ зэ

Даутэ Юрэу, пстэуми шүүльгэүүшхо афызилэу, ныбжын зымакь э зымыгтэй эшьгэйм, цыфыгтэй фынчтыкіл дахэу хэлтийр ары ящысэтехынпүэу зеклэри зыкырынчар.

Етлани къасло сшыонгыу курсыр зыкluхэрэм ежъ Юрэ къыхихыгъэ Іезакlехэр сымаджэ пэпчъ ыгу лъыгъэлэсигъэнхэм фытегъ-псыхъягъэх лекциенху ыгъэхъа-зырырэмэ ежьыри къызера-феджэрэр. Ащ мэхъанашхуи реты. Сыда пломэ, гузым эп-хыгъеу бащ къэзыщечыхэрэм научнэ лъапсэ зиле Іезакlехэр къафыхахырэм шлошхъуныгъэ фырлэн ыкыл ар ны-тыхэм аль хэлъэу къазэрэрмамытгъээр, ежъ цыфыр ипсауныгъэ икъеухъумэн зэрэшлолоффым ар зэрепхыгъэр къагурылон фае. Ащ үүж хэти зэсэгье шэнхэу къегуаохэрэр төубытэнгыгъэ хэлъэу Іэклыб ышынхэр ипшъэриль. Төубытэнгыгъэ икку къызылахфэхэрэр арих нэмымкъ шылыкъэ хъугъэхэу гулчэр зыбгынажхъэрэри

Ежъ Юрэ нэмүкхэу сымаджэхэм лекции къафеджэхэрэр ыпхъу нахыкілэу, медицинэ шлэнгъэхэмкі докторэу, профессорэу Уракъ Тэмарээрэ дие-тологэу, профессорэу Сергей Петрович Лысенковымре.

Петрович Лысенковым.

— Ар дэгъоу къыгурыонэу сэлъытэ гупчэм илээжээ епхыгъэу тхыльым иятонэрэ кэлъэныкъо зыубытырэ тхыгъэу, ежь Ю. Даутэм къыгъэхъазырыгъэм зыгу етыгъэу еджэрэ пэпчъ.

мыкы́гъэу. Ау ахэм япсауныгъэ фэхъугъэ зэхъокыныгъэм ыгъэз рэзагъэхэу загъээжжыкіл, охь тэ гъэнэфагъэ тешлэмэ, etlan къэклох. Арышь, гупчэм илофы шлэхэм яфэшьошэ дэдэу ягүгь дахэклэ ашы.

— Теүцожь, тхылъым тоо дапшілә зэхъум, узыфатхэр цығым аш фэдиз щытхуушх кызыэрилэжьырэм о пшыхъек нахь куоу зыщыбгъэгъуаз пшонгъоу илээзэлтэ гупч узэректоштыгъэр сэшэл. А зыщыбгъэшлагьоу унаэ зыщь тебдзагъэ горэхэр кыыхэбгъэ шынха?

— Сыд фэдэрэ юфшланг гъэхъагъэхэр ышынхэм памэхъанэшхо ил ащ иколлектизыфэдэм, зэрэщьязэгүрьлохэрээыкі а зы гухэльтэм зызэдьфытырагъэпсихъан зэральэкырэм Ашкіэ мы йээзплэ гупчэм щыстырахынэу юфхэр щызэхэща гъэх. Бгъэшлагьо угукэ псынкэ щызэхэошлэ зэрэгупсэфынпэрэ зисэнхэхат хэшьыкі икъу физи специалистхэм фыщытыкі дахэ зэлазэхэрэм щафырялэм агтынчыгъе зэрэрильхъэрэй. Еж

— Ыпшъэкіе кызыэрэцыхэз-
гъэштыгъэу Юрэ куо гупшысэрэ
ыкыл пстэуми агъэгумэкырэ
шлэньтэлэжьышху, медицинэм
имызакъо хэшьык ин зыфырилэ
философиери 1еубытылэ кызы-
фишилэз, зымы джынэс гу
зыльамытагъэх 1эзаклэхэм
якъыхэхын зэпымыю алтэхху.
Аш ицыхъэ тель цыфым тыкъэ-
зыуцуухъэрэ дунайм ишъэфхэр
ылэ кыыригъэхъашуухэмэ, ильашэ
бэклэ нахь кыыхъэ зэрэхъущтым.
Аш игупшысэ зыдильгъэу, ицы-
күгъом кыыщегъэжъагъэу ишуа-
гъэ зэригъэкы шлонгъо цыфхэм
нахьыбэу федэ къафихы шлонгъо,
пчэдыжь къэси илэзэлэ
гупчэ гузажъоз нэсы. Кыыщы-
гугъэу лекции кызыышеджэрэ
залым кыыщизэрэу гоийгъэхэм
апашхъэ зиуцорэм, ыгукэ за-
кыыфищэйгъэу анхэм aklapльэ-
зэ, гуфэбэгъэ ин хэльзэу хвалэл
макъэкіе apelo: «Ныбджэгъухэр,
закъами шы шыусальгы!»

Зекким шу шүүсчээ ву!»
Адрэхэм шыхьак! Эфэнгыг эш-
шко кызыэрэфашынэр амакъэм
къахаэшүү фэчэфхэй къираложын:
«Тэри шу, дэлж утальгаа!»

«Гэри шүг дээд угэльтэй бу!»
Джаущтэү зэлазэхэрэмрэ ахэм
инэу алтыгтэрэ ялзаклоу цыхье
зыфынтуу кызыфыктуагъехэрэмрэ
агухэр зэпэблагъехэу, мэфаклэр
аублэ. Ашт пстэуми яцыхээ ты-
рөгъельбы яштоигъоныгъэ джыри
зы лъэбэккүк!э пэблагъэ хъун-
хэв.

*Дэгүүчүүлэгч
ХҮРМЭ Хъусен.*

АР-М ХЭГЪЭГУ КЛОЦI ИОФХЭМКЭ И Министерствэ къеты

ШОН НЭПЦЫР АЩЭУ КЪХАГЪЭЩЫГЪЭХ

Мэфэ заулэкэ узэкэлэбэжьмэ, республикэ гарнizonым иполиции икуулыкьушэхэм шоным иугъэкын епхыгэ юфхъабзэу зерхъагъэхэм къакэлъыклоу хэукононгъэр къхагъэшыгъэх.

Мыекъопэ районым иуполномоченнэ участковхэм кэбар къаэлэхъагь мы районым щыпсэурэ ильэс 64-рэ зыныбж бзыльфыгъэм шон нэпцыр ѿщ. Бзыльфыгъэм иунэ къулыкьушэхэм къизальхъум цыфым ипсауныгъэ ыкы ишиэнэгъэ зэрар езыхын зильэкъышт спирт зэхгъэкхъагьэр къырагъотагь.

Бэмышэу Тэххутэмийнэ районым щыпсэурэ ильэс 60 зыныбж бзыльфыгъэм шон нэпцыр ѿнигъэу къаубытыгъ. Полицием иофишэхэм зэрэгэе-нэфыгъэмкэ, аш тхапэ пымылъяу бзыльфыгъэм тучаным ѿчиуигъэшыгъэ. Мыщ фэдэ шон литритф тучаным къылахыгь. Мы юфим епхыгъэ уппъэкунхэр къулыкьушэхэм зерхъех.

Полицием иофишэхэм цыфхэм зафагъазэ щына-гью ѿщ шонхэр амышфынхэу, япсауныгъэ къаухъумэнэу. Зыщышумыгъэгъупш, идэгүгъэ изыт шумышлэрэ шоным шууипсауныгъэ зээшигъэхъон зерилъэкъышт.

Мыщ фэдэ хүгъэ-шагъэм шуурихыллагъэу ѿтмэ полицием ителефон номерэу 02-м и 102-м шуатеуи маекэ яжъугъэу.

Нэбгыри 5 къаубытыгъ

АР-М хэгъэгү клоцI юфхэмкэ и Министерствэ зэхищэгъэ пэшорыгъэш юфхъабзэу «Лыхъун» зыфиорэм икэуххэр зэфихысыжыгъэх.

Ашкэ мурадэу ялагъэр бзэджэшагъэ зезыхъагъэхуу дознанием икуулыкьушэхэм, следствием ыкы хыкумым зашозыгъэбылтыхэрэм алтыхунхэр ыкы ахэр къаубытихэр ары. Джащ фэдэу мы юфхъабзэм хахъэу къодыгъэу, зидэшыиэр амышэу ялахыл гупсэхъэм амыбтотыхъээрэм алтыхуугъэх.

Адьгейим иполиции дээгыгъю юфхъабзэу зерхъагъэм ишууагъэкэ федеральнэ ыкы оперативнэ лыхъуным ѿиэгъэ нэбгыри 5 къаубытыгъ. Аш нэмыхэу зидэшыиэр амышэу къодыгъэгъэ нэбгырищир къаубытихъыгъ.

АР-М хэгъэгү клоцI юфхэмкэ и Министерствэ маекэ къышуугъэе, бзэджашэм шууегуцафэмэ в зыщышир ымшшэжъэу зиакыл ѿиагъэм шуурихыллагъэу ѿтмэ полицием шууфитеонэу.

Уголовнэ юфи 175-рэ къызэ- Іуахыгъ

Ешъуагъэу автомobilym ысэу ятуанэу къаубытыгъэ в медицинэ уппъэкунхэр афэзымышыгъэх водителхэм гъэлэшыгъэ шыклем тетэу пшэдэкъыж арагъэхы.

Гущыиэм па, Адьгейим и Къэралыгъо автоинспекции Шэуджэн районым ѿиэхихэгъэ пэшорыгъэш юфхъабзэм ишууагъэкэ Краснодар краим ѿицэурэ ильэс 33-рэ зыныбж хульфыгъэр ешъуагъэу рулым къэригъэу къаубытыгъ. Зэрэгэунэфыгъэмкэ, ыпэки ар ешъуагъэу къаубыти, пшэдэкъыж рагъэхыгъагь. Водителым ыльэнхыклоу юф къизэуахыгъ, автомobiliy ылахыгъ.

2020-рэ ильэсийм имээ 11-у пыкыгъэм ешъуагъэу автомobilym ысэу ятуанэу къаубытыгъэ водителхэм альэнхыкло Адьгэ Республиком юфовнэ юфи 175-рэ къызизэуахыгъ. Аш ѿщ 135-р хыкум инстанцихэм афагъэхыгъэх. Мыщ фэдэ процессуальне унашхэр нахьбэу зышыгъэх Урысыем и МВД иотделхэу Мыекъуалэ ыкы Адьгэхъалэ ашыиэхэм ядозновательхэр арых.

Полицием шуугу къегъэхы, УФ-м и Уголовнэ кодекс къызэригъэнафэрэмкэ, ешъуагъэу рулым ысэу ятуанэу къаубытыгъэ водителым пшэдэкъыжэу ильэситу хапс рагъэхышт.

Наркотикхэр къапкъырахыгъэх

Мы мафэхэм уголовнэ юф горэм ыльэнхыкло полицием икуулыкьушэхэм лыххун

Юфхъабзэхэр зерхъэхээ Кощхэблэ районым ѿицэурэ хульфыгъэу ильэс 51-рэ зыныбжым иунэ наркотикым ехьшыр ѿиагъэр къырагъотагь.

Нэужым экспертизэм зэригъэунэфыгъэмкэ, кулыкьушэхэм къагъотыгъэр «марихуан» зыфалорэ наркотик лъэпкъэу къычлэхыгъ, аш грамми 8-м клахэу къыщечыщыгъ. Мыщклэ хульфыгъэм уголовнэ юф къыфызэуахыгъ.

Мыекъопэ районым ѿщ ѿицэ 49-рэ зыныбж хульфыгъэри къаубытыгъ. Аш клэ ѿиагъэр къыуагъотагь.

Полицием икуулыкьушэхэр ыпэки хапс зытельыгъэ ильэс 45-рэ зыныбж хульфыгъэм наркотиких эхбзэнчээу къыригъэлокъэу егуцэфагъэх. Ар къызальхъум наркотик зыхэль пыгыгъо «метилэфедрон» къылахыгъ. Мыщ фэдэ ѿщ бэ къэххын пльэкъышт.

АР-М хэгъэгү клоцI юфхэмкэ и Министерствэ къызэритырэмкэ, Адьгейим иполиции икуулыкьушэхэм тхамафэм къыкло бзэджашэхэм гъогогуи 6-рэ наркотиких къапкъырахыгъ. Полицием шуугу къегъэхы, УФ-м и Уголовнэ кодекс къызэригъэнафэрэмкэ, наркотикхэр эхбзэнчээу къезыгъэлокъхэу къаубытыгъэхэм ильэсий 3-м нэс хапс атыральхан альэкъышт.

Министерствэм иллыкло агулагъ

Урысыем и МВД иуниверситетэу Краснодар дэтим иегъэджэн базэу Адьгейим истаницэу Ханскэм ѿщ ѿицэхэм кулыкьур щахы. Ведомствэмрэ гупчэмрэ япащэхэм зээхыныгъэ зэдэргялэу егъэджэн юфхъабзэхэр зэхашт.

АР-М хэгъэгү клоцI юфхэмкэ и Министерствэ общественнэ рэхъатыгъэр къэухумэгъэнэмкэ отделым ишацэ илэнатэ зыгъэцэклээр Пыыдатэкъо Руслан егъэджэн взводитумэ ацеджэхэрэм зэлүкэгъу адьрилагъ. Ведомствэм иллыкло полицейскэ ныбжыкъэхэм къариагь мы сэнхъятам мэхъянэшх зэрэрятэрэм ыкы пшэдэкъыжэу зэрэштитим имызакъо зэрэштнагъори. Патруль-постовой кулыкьур ишьэрэлхэм ар игъэктотыгъэу къатегуцагъ. Ахэр цыфхэм ярэхъатыгъэ къэухумэгъэнэр, шэпхэе правовой актэм алтынхыкло ренэу уишэнэгъэхэм ахэбгэхъоныр, нэмыхкхэри.

Подполковникэу Пыыдатэкъом полицейскэ ныбжыкъэхэм агу къыгъэхыкъыж ар уппъэкун юфхъабзэхэр тэрээу зерагъэцэлэнхэ фаэр. Джащ фэдэу ялахыр зыщыгъэфедэн пльэкъыштим епхыгъэ унашхъоу ѿшэхэм ашигъэгъозагъэх.

Кээхъям куулыкьушэхэм закынфигъази, тапэкле пэхъэгъэшхэр ашынхэу къафэлэгъуагъ.

Къэзигъэхъазыгъэр КИАРЭ Фатим.

Лъэпкъым ицЫф цЭрылохэр

«Батэр зыгъэшшу, щынэ зымыши...»

Адыгэ хабзэм изэгъешэн, изэхэфын бэрэ адэлэжьагь этнолог цЭрылоу Бгъэжынекъо Бэрэсбай. Шиеныхъэ юфын ылъэнинкъокъе сид гъэхъагьэ ил помэ, къэплони щыл. Зи имыахэм монографиипл кыдигъэкыгь, тхыгъэ 200-м ехуу ыгъэхъазырыгь, тихэгъэгу имызакъоу къэралыгъо пчагъэм — США-м, Германием, Чехословакием, Швецием, Болгарием къащахаутыгъэх.

Ильэс заулекъе Бэрэсбай сэц нахыжыгь, нахыжьеуда еджагь, епщежьагь ыкы, наукэу зищыненыхъэ зэрилхъгъэм сапэ хэщаагь хуугъэ. Ашыуж, апэ тыззэрихъялгъэм щегъэжьагь, непэ нэс тыззэргүрую, шылыкъеныхъэ зэфытигь, шхъядж ышээрэ-ылэхъырэмкъе тыззэджэндэшьжьеу дунаир реклокъигь. Шылыкъе, тызтелэхъяхъээрэд тэлкүкъе зэтэхъяам, азы льапсэм тыкъикыщтыгь, тыфилогийгь, ежэ Къэбэртэе къэралыгъо университэтом филологиемкъе ифакультет диплом плътижъикъе 1974-м къуухыгь, сэ ильэсцэ ылж сиыниагь, Адыгэ къэралыгъо педагогическэ институтын филологиемкъе ифакультет иадыгэ отделение сищеджагь.

Ежэ фаблэти, къхъэ-лыхъэ зыримыгъэшэу наукэм ылъэнинко зигъэзагь, ССР-м наукэхэмкъе Я Академие бзэшиеныхъэмкъе институт иаспирантурэ чэхъагь, къуухыгь. 1973-рэ ильэсцэ психолингвистикэ наукаемкъе кандидат хуугъэ. Джааш къэлэгъэдэж сэнхэхьатын щыпхы, ежэ зищеджагь эу университэтом психологииемкъе 1987-рэ ильэсцэ нэс студентхэр щыригъэдэжагь, дахэкъе непэ къыненесыгъэм итугъашы.

Къэлэгъэдэж юфын даклоу лъэпкъ культурэм изэгъешэн, социолингвистикэм илофыгъом ыгуу етыгъеу Бэрэсбай адэлажьэштыгъэ. Ытхырэмэ лъэпсэшхозэрэй къезыушихъятырэр а уахтэм къыхуутыгъэх, тхылхэр арых. 1978-рэ ильэсцэ «Адыгский этикет» зиифилорэ тхылъэр кыдигъэкыгъэр зыгъотыгъэм итугъуагъоу, къызлекъемыхъагьэм ихъопсалэу щытыгь. Зэбгырахыгь. Етлани анахъеу зышошгъэшэгъоньгъэхэр Москва иэтнографхэр арых. Ашыуж ахэм анэмийкъеу монографиипл ытхыгь, къыхуутыгь, джыри къыдэмийкъигъэхэр щылэх.

Тэлкү нах ыпекъе сишинын къэсон 2010-рэ ильэсцэ Тбилиси сиызэклом «Черкес гупчэм» шүхъафтн шлэгъо къызэрещыспагъохыгъагъэр (1980-рэ ильэсцэ Шота Руставели ыццэ зыхыре институтуу литературэм пылым иаспирантурэ сиычиагь, мыры филологиемкъе кандидат сиызклоштыгъэр). Ар Бгъэжынекъо Бэрэсбай имонографиу «Адыгэхэр» зиифилорэр арыгъэ. Тхылъир плашъеу, дахэу, дэтыри акылпрэ губзыгъагъэрэх къе ушъагъеу щытыгь.

1985-рэ ильэсцэ докторскэ диссертациеу «Культура общения и этнос» зиифилорэр къыгъэшьыпкъэжь, джа ильэс дэдэм Къэбэртэе-Бэлькъар шиеныхъэ-

лэжьимэ яушетэкъо институт научнэ юфышэу луухагь, отдел зэфшхъафмэ япэшагь, етлэн 2007-рэ ильэсцэ пашэхуунымкъе зэнэкъокъоу зэхашаагьэм хэлажы, атэклиагь, джаущтэу шиеныхъэлэжьем ятхъамат хуугъэ, 2014-рэ ильэсцэ нэс а іэнатэ ыгъэцклагь.

Бэрэсбай 1990 — 1993-рэ ильэсчэм гъэзетэу «Шиенгъуазэр» (Энциклопедия) къыдэгъекы, Мыекъуапекъи ашк къэшакло фэху. Адыгэмэ къарыкъуагъэр, ягушхъэлэжьагь, яэтнографие афэгъэхыгъэу гъэзетым къытырадзагъэхэр нэужым «Адыгэ энциклопедиум» лъапсэ фэхуугъэх. Институтын хахъо ригъэшьизэ Бэрэсбай зэрищагь, Къэбэртэе-Бэлькъар Республикаем шиеныхъэмкъе илофышэшху алтыгь, цэ лъаплэр къифагъэшьшагь. Джаущтэу ильэс 35-м ехуу итэдэхэдэжагь.

Іэнатэ ыкъыгъэтилтыжъыгъэми институтыр Бэрэсбай ыгынагъэп, отделым илашэу къычэнэхъигь, ежэ адигэмэ ятугъеу «къызфалтфыгъэр» юфыр ары.

Къэбэртэе къыкыгъе шиеныхъэлэжьхэрэз микроавтобус исхэу къэбарыхъэ Шапсыгъэ экспедициие ежъагъэхэр Мыекъуапекъе къыдигъеклагъэх. Ар 1978-рэ ильэсцэ, бжыхъэпэ мэфэ ошлу дахэу щытыгь. Мыхэмэ ахэтэгь а институтын щымылажьем шиеныхъэлэжь ныбжыкъеу Бгъэжынекъо Бэрэсбай.

А мафэм хакъеэх щысын гухэль ялагъэлти, щеджэуашхэм ылж ягъогу тэхъажынхэу загъэхъазыгъигь. Бжэдьгүм икъинхъэш, Шапсыгъэ клонхэу щытыгъэх. Зы къуадже горэм дахъэхуу нэж-луж заулэмэ адэгүшүнхэу ашо-игъуагь. Шхъэлэхъо Абу къысэлэйи, сэ хакъемэ хэгъэрэй сафэхуугь, автобусын садитысхы, гъогу садытхеагь.

Гедьюоджэ Аксъад Аксъэлае щытыгь, ыныбжь ильэс тлохынхэм бэкъе шхъарыкъигъагъэп, ау къэбарэу ышшэштэгъэм гүнэ илагъэп. Тятэжъеу Къуекъо Мосэ хэку симэджэшым зы палатэ дычэлтынхэу хуугъети, джааш апэ тызызэуу илагъэп. Зэшхэмкъе, зэунэнкъохэмкъе тыззэхъожьызэ тятэж чэчырэ тыдэчэлэштыгъэ. Аш фэдэу сэ сичээзуу пэсигъохэм ашыцым тэтэжыр рэхъатырепти, синаяе тетэу сиычиагь. Укъалэмэ чынен ебэнгъуаеба, ау, сид фэдэми, сиынэгү ренеу пыс klack! эзэ сиычэлтийнхэу щытыгъигъэ. Етлэн лы гүрээлтийнхэу къыдэгүштэйгъэх.

— Сид, — къысэулчыгь, — тэтэжьим пысир къышуупефа?

— Хуа, — сиагъэ, — адэ уз зилэ цыфым тесыягъе горэ къыхэфэн.

хэгъекъи, адыгэмэ «ынэ ыкыб щылэу» зэралоу къыдэкыжьыгь, кассетэ тлохи хуун тыритхагъэу.

Аксъадэ ыгу ыгъэгумэкыщтыгъэти, бэклаэр сымэджэшым къакощыгъэ, аш чээлти хуумэ къысифилопыти, ыдэжь сиыкощыгъэ. Нэужым сэри сиофкэ сиыкощыгъуати, хэку комсомолым пропагандэмкъе иотдел сирипащэу зэхъуми, етлэн адыгэ гъэзетым иотдел тхъаматэу къызысэгъэзжьыми нахь лъэк сиэхуугъэти, сиыфэсакыщтыгъэ, къитеоти, симэджэшым чязгъэгъэуальхъэштыгъэ. Бэрэсбай клохыгъеу тызыокъем луучыпцыки къысилуагь:

— А уиньбджэгъу къэбартэе клаэр къэбар клахэр къэсимиуухызэ клохыгъэ, къэбар къыхъэм санэсныеу хуугъэл, ау кло, джы къакомэ ахэр физгъэкъуужынх...

Бэрэсбай ар еслюжыгъэти, луучыпцыки, къылаугь:

— Сэ бэба къесклюхъагъэр, адыгэ чынальэу сиынэмсыыгъэрэ сиызымы-уугъоягъэрэ щылэпышь, Аксъад фэдэ лы губзыгъеу макъе сиызэрихыллагъэр, сириякалэм фэдэу сахэсигь. Мэзэнкъорэ ыдэжь сиыщээм пчэдыхышхэм ылж лэпльэк фыжыбзэ ыгъэтильти, ар ылэ къэдзагъэу къыригъажьэти, къэбархэр къыуатэштыгъэх. Етлэн щэджэгъуашхэ тшыщтыгъэ, аш ылжи къыпидэжьыщтыгъэ, пчыхъэр нахь зыхэ-къуатэштыгъэх, ахэм къэбар зэфшхъафхэр къауатэштыгъэх. Пчэдыхъ къыуатэштыгъэх...

Нэужым Бэрэсбай сельёуи, а Гедьюоджэ Аксъадэ къыригъэлэгъэхэм тиинститут пае копие къезгъашыгь, мыш фэдиз цыф шлэгъом «икъэбар къэлхэр» тэри тиэхэмэ дэгъуба.

Бэрэсбай дунаим шиеныхъэлэжьыкъе ыццэ хэфытагъе хуугъэ, ар пэсэрэ адигэхэу зеклонир хэзыхыгъэхэу, къахыре щылээм ежэ яунэ рамыхыллэу, ичилэ пчэдыхыпэу къыдэхъажымэ апэ зыуулерэхмэ халэлэу зэрэрэтиштыгъэм фэдэу, Бэрэсбай итугъхъэлэжьыкъе цыфымэ адэгощагь, адыгэм изакъоп мышкэ ижайу чэтигъэр, лъэпкъ эзэфшхъафхы.

Итхылым къысфытхэ къэс зэ дэмьохэ «Батэр зыгъэшшэу, щынэр зымышшэу...» ылоти, уадыгэлэймэ уигъэгушхонэу цээрэ шхъэрэ къысфишыщтыгъэ (къэбэртаем «батэр егъэш» аломэ къуухъэр егъэшэу ары зэрэгтэшэрэр). Джаущтэу тиэфыщтыгъэ...

Тыгъэфыщтыгъэ сэло тхэкыжыгъэшь, ар зыхуугъэр мы тхъэмэфэ клоцыр ары, хылынхэу симэджэх, лыгъэх хэлъэу хадэгъумын пэгъокыгь. Сигукао къыгъоу джы джэуап сэри естыжы сишиоиагь: «Батэр зыгъэшшэу, щынэр зымышшэу», ёшлэр къогуу къуимыхъажьэу, жы, ки арион зышшэу, зыонрэ зышилэнэр щымыкъе тапэ итыгъэ нахыжьылоу Бгъэжынекъо Бэрэсбай идунае зэрихъожьыгъэр гухэкыши тщыхъуугь. Тхъэм джэнэт лъаплэр къыритын, ылсэ ыгъэрэхъатын, бын-унаагъоу, лахыл-къошэу къызэринэкыгъэмэ къин іэтигъошу афэхъун, къэнагъэм щылэкшэшшэу ялэу бэрэ щылэнхэу сафэлъало.

Сэ сицыхъэ тель Бгъэжынекъо Бэрэсбай ыццэ лъэпкъым зэрэшмыгъупшэштэм.

Къуекъо Асфар.

КІЭЛЭЕГЬАДЖЭХЭМ ЯЗЭНЭКЬОКЬУ

Сурэти 100-м нахьыбэ къагъэльэгъуагъ

Республикэм икілэе гаджэхэм живописымкэ, бгэфедэн плъэкырэ искуствэмкэ язэнэкьооку **Мыекъуапэ Ѣыкыуагъ**.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо программэу “Культурэм ихэхъоныгъэ” хэхьэрэ юфтыхаа бзэр я XI-у зэхажагъ. Адыгэ къэралыгъо университетэм кіэлэе гаджэхэм ашыгъэ сурэти 100-м нахьыбэ къыщагъэльэгъуагъ. Республикэм культурэмкэ и Министерствэр искуствэмкэ кіэлэцыкы еджаплэу N 1-м методикэмкэ игупчэрэ зэхажэгъэ зэнэкьоокур кіэлэе гаджэхэм яофишэн нахышыоу зыфа гэсэним, опытэу яэр гэфедэгъэным, искуствэр цыфхэм нахь куо алтыгъэлэсигъэним афэгъэхьыгъ.

Живописим, графикэм, бгэфедэн плъэкырэ искуствэм,

льэпкь Іепэласехэм яофишагъэхэм уялтынкэ гъешэгъоныгъэх. Шюом, мыхжом, пхъем ахашыкыгъэ пкыгъохэр, дышхэ идикыгъэхэр, фэшхъафхэр лъэгъупхъэх. Бгэфедэн плъэкырэ искуствэр анахь узыгъизыщэрэм ашыц.

Осэш купым ипащэу, Адыгэ кіэлэе гаджэхэм колледжэу Андирхье Хъусенэ ыцэ зыхырэм икілэе гаджэхэм, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ сурэтышлэу Хъуажь Рэмэзан кызыэртиуагъэу, сурэтышлэхэм яшлэнгъэ зэрхажахъорэр къэгъельэгъоным къеушыхъаты. Кіэлэе гаджэхэм Ѣылэнгъэм диштэу юфзыдашэжьы. Сурэтхэр Ѣылэнь-

гъэм къыхэхыгъэх. Рагъэджеэр кіэлэе гаджэхэм сурэтышлэхъорэр къахэкыщхэу уагъэгүгъэ.

Осэш купым хэтыгъэх зэлъашэрэ сурэтышлэу, архитекторэу Урысыем культурэмкэ изаслуженнэ юфшишлэу Адыгэим и Къэралыгъо премие кызыгъашэшьошагъэу Бырсыр Абдулахь, Адыгэим изаслуженнэ сурэтышлэу Ольга Бреславцевар.

Зэнэкьоокум изэфхъысыжхэр купицшэу гошыгъэх. Яблоновскэ кіэлэцыкы еджаплэм икілэе гаджэхэм Артем Артишук шьофим ит къэгъагъэхэр сурэт зэришыгъэхэм фэшлэвэрэ чыпилэр къыдихыгъ. Живописим

яялонэрэ чыпилэр Ирина Рожковам къыщихыгъ.

Графикэм Светлана Яшенковам апэрэ чыпилэр къыщихыгъ. Адыгэим икүшүхъэхэр сурэтым кызыщгъэльягох. С. Яшенковам АР-м искуствэмкэ иколледжэу Тхъабысымэ Умарэ ыцэ зыхырэм кіэлэе гаджэхэм юф щешэл.

Бгэфедэн плъэкышт искуствэм фэгъэхыгъэ зэнэкьоокум яялонэрэ чыпилэр нэбгыри 3-мэ къыщихыгъ. Елена Абакумовар, Павел Мартыненкар, Галина Овчинниковар зэхэшаклохэм къыхагъэшьгъэх.

Хагъэунэфыкырэ чыпилэр къыдээвхыгъэхэм ашыцых Мария Кулатаевар, Иван Извековыр, Тутарыщэ Еленэ, Ольга Амаловар, Светлана Иваненкар, нэмыкхэри.

Кіэлэе гаджэхэр нахышыоу зэршлагъэх, ятвorchествэ хагъэхъуа гъэу альйтэ, зэхэшаклохэм афэрэзэх.

Щыдээхыгъэхэр Европэм ичемпионхэм ялигэ Ѣыкыорэ зэнэкьоокум шыльагъэхэштэшт.

Я 3-рэ чыпилэр зыхыгъэхэр куп шхъафым Ѣешшэштых — УЕФА-м и Кубок фэбэнэштых. 2021-рэ ильэсэм, гъатхэм зэлүүгъэхэр рагъэхъэштых.

Урысыем икоманди 3 зэнэкьоокум Ѣешшагъ. «Зенит» ыкы «Локомотив» пэшпорыгъэш ѡшэгъухэм ахэлжэхэшт. «Краснодар» итренер шхъаэу Мурад Мусаевым, клубым ипащхэм, Ѣешлаклохэм тафэгушо, Европэм и Кубок икъыдэхын, Урысыем изэнэкьоокум тапэки нахь чанэу ахэлжэйнэу, игъэхъагъэхэм ахигъахъозэ нахьыбэрэ тигъэгушонеу фэтэло.

Сурэтым итыр: **футбол клубэу «Краснодар»**.
«Краснодар» апэрэу Кубокым ехъылэгъэ зэлүүгъэхэм ахэлжэхъагъ. Ящэнэрэ чыпилэр къыдихыгъ, зэлүүгъэхъэу 2021-рэ ильэсэм ахэлжэхэшт. «Краснодар» итренер шхъаэу Мурад Мусаевым, клубым ипащхэм, Ѣешлаклохэм тафэгушо, Европэм и Кубок икъыдэхын, Урысыем изэнэкьоокум тапэки нахь чанэу ахэлжэйнэу, игъэхъагъэхэм ахигъахъозэ нахьыбэрэ тигъэгушонеу фэтэло.

Сурэтым итыр: **футбол клубэу «Краснодар»**.

**Гандбол.
Европэм
изэлгүүгъу**

Ешэгъу Къин

Урысыер — Черногориер — 24:23 (15:15).
Тыгъэгъазэм и 11-м Данием Ѣызэдешлагъэх.

Пчагъагъэр 3:5, 12:13, 24:23-у Ѣытагъ. Зэлүүгъэхъэ аухынкэ зы такыкъ кызынэм 24:23-рэ пчагъагъэр хъугъэ, Урысыем 24:23-у теклонигъэр къыдихыгъ.

Тыгъуасэ Урысыер Францием дешлагъ.

Зэхэзшагъэр
ыкы къыдээзь-
гъэкырэ:
Адыгэ Республикэм
льэпкь Иофхэмкэ,
Иэкыб къэралхэм ашы-
псурэ тильэпкь-
гъухэм адыярэз зэхы-
ныгъэхэмкэ ыкы
къэбар жууѓем
иамалхэмкэ и Комитет

Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шилэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къылхырэ А4-къэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчагъэх 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээ, шрифтыр
12-м нахь цыкунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхъагъэхэр редакцием
зэхэгъэхэжьых.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщашихъятыгъэр:
Урысые Федерацием
хэутын Иофхэмкэ, тел-
радиокъэтн-
хэмкэ ыкы зэллы-
гэсэлкэ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэлоры-
шлап, зэраушыхъятыгъ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщахаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэхэзшагъэр
4322
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2329

Хэутынм узщы-
кэтхэнэу Ѣыт уахтээр
Сыхатыр
18.00

Зыщахаутырэр
уахтээр
Сыхатыр
18.00

Редактор
шхъаэр
Дэрэ Т. И.

Редактор шхъаэр
игуадзэр
Мэцлиэкъо
С. А.

Пшъэдэгыж
зыхырэ секретарыр
Тхъаркъохъ
А. Н.

Гандбол.
Европэм
изэлгүүгъу

Ешэгъу
Къин

Урысыер — Черногориер — 24:23 (15:15).
Тыгъэгъазэм и 11-м Данием Ѣызэдешлагъэх.

Пчагъагъэр 3:5, 12:13, 24:23-у Ѣытагъ. Зэлүүгъэхъэ аухынкэ зы такыкъ кызынэм 24:23-рэ пчагъагъэр хъугъэ, Урысыем 24:23-у теклонигъэр къыдихыгъ.

Тыгъуасэ Урысыер Францием дешлагъ.